

TEST/LJUD | TEXT: MIKAEL THIEME FOTO: PER LUNDBLAD

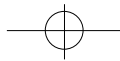
Soundman OKM

Mikrofonen i örat

Konsthuvudinspelning är en gammal teknik för att åstadkomma naturtrogna stereoinspelningar. Metoden är dock aningen omständlig, och de flesta kommersiella färdiga lösningar är relativt kostsamma.

Tyska Soundman erbjuder i OKM en lösning där du använder ditt eget – inte nödvändigtvis konstiga – huvud för att ge förkortningen IEM en helt ny innebörd.

Jag syftar naturligtvis på In Ear Microphones, vilket beskriver exakt vad det är frågan om. Företaget Soundman har en alldeles egen angreppsvinkel till stereoinspelning, och har helt enkelt tagit fram ett par kondensatormikrofoner som är avsedda att bäras direkt i användarens öron likt ett par stoppa-i-öronen-lurar fast tvärtom. Detta koncept är i ärlighetens namn inte heller något nytt påfund; bootleg-inspelande konsertbesökare har ofta använt freestylehörnlurar i inverterad funktion för att uppnå samma resultat men ljudkvaliteten är då, mildt uttryckt, sällan något att skriva hem om.

Mikrofonerna från Soundman bär namnet OKM, vilket uttyds Original Kopf Mikrofon. Den ursprungliga huvudmikrofonen alltså, och de finns i ett flertal variationer varav samtliga ser likadana ut till det yttre.

De utföranden som finns är den enklare varianten OKM I samt den mer exklusiva OKM II. OKM II finns vidare i två varianter, OKM II K (Klassisk) och OKM II R (Rock). Skillnaden mellan K och R ligger i känsligheten; för mer högljudda inspelningstillfällen – läs rockkonserter – rekommenderas således R som i Rock. Till sist finns både K- och R-varianterna med tillnamnet Studio, vilket innebär att de båda kapslarna är speciellt utvalda och inbördes matchade för extra god stereobild. Samtliga varianter går att använda direkt med de flesta vanliga typer av portabla DAT- eller MD-recorders, där mikrofonutgången kan leverera likspänningsmatning.

Vid första anblicken är OKM intill förväxling lika ett par vanliga billiga freestylelurar av stoppa-i-öronen typ. Samma typ av skumgummimuffar, kabel och vinklad 3,5mm stereo teleplugg.

Skumgummit runt höger mikrofon är märkt med en tunn röd ring och det runt vänster med en blå, för att göra det lätt att stoppa rätt mikrofon i rätt öra. Mikrofonerna förvaras i en plastask där kabeln lindas upp på en spole, precis som ett par hörlurar. Just denna plastask ger ett betydligt mindre exklusivt intryck än det träetu med klassisk tysk mikrofonkänsla som plastasken med tillbehör levereras i.

Tillbehören jag syftar på är egentligen bara ett, nämligen mikrofonförstärkaren A3. Denna är nödvändig i de fall där inspelningsutrustningens signallängd inte

kan spänningsförsörja mikrofonerna direkt, i detta fall kommer drivspänningen från A3. Dessutom förstärks alltså signalen, närmare bestämt till linjenivå. Ett inkopplingsbart högpassfilter som skär vid 300Hz finns också i A3, liksom en inkopplingsbar dämpning om -20dB.

A3 är inrymd i en liten plastbox med förredömligt små yttermått men påfrestande plastig känsla. Batterilocket på testexemplaret behöver exempelvis hjälp av en tejpbit för att hålla sig på rätt plats, och symbolerna vid de två omkopplarna för HPF och dämpning är allt annat än lättlästa i dålig belysning (läs – återigen – rockkonsert). När vi är inne på batterilock passar jag på att nämna något om just batteriet. A3 drivs av ett 6V batteri av typen 4LR44, vilket knappast hör till Pressbyråns bassortiment om jag säger så. Visserligen anges drifttiden med ett par OKM II till 100 timmar, med OKM I 50 timmar, men ett extra batteri i reserv är ingen dum investering.

Mikrofonerna ansluts i ett 3,5mm telejack på A3, och den senare ansluts med en decimeterlång fast kabel till inspelningsmaskinen. Under tecknad använde huvudsakligen en portabel MD-recorder, en Sony MZ-R70, vid testet och den kompletta inspelningsutrustningen blev då oslagbart kompakt och lättburen.

Även i de fall där mikrofonernas drivspänning kan tas från inspelningsapparaten kan det vara en god idé att använda A3. Mikrofonerna kräver nämligen mellan 0,25 och 0,5mA och minst 1,5V och det är inte alla DAT- eller andra portabla recorders som

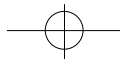
kan leverera detta och fortfarande ha litet marginal.

Det exemplar som jag testade var av typen OKM II K, alltså inte det speciellt matchade utförandet. Jag använde även A3 och som sagt i första hand en MZ-R70 portabel MD-recorder. Dessutom använde jag vid ett par tillfällen olika DAT-bandspelare.

Den färgmärkning för höger/vänster identifiering som jag nämnde, fungerar bra i normal belysning. I mer skumt ljussatta miljöer är det inte helt lätt att veta vilken mikrofon som skall sitta i vilket öra, och jag satte så småningom en liten tejpbit på ena sladden just för detta ändamål.

Det första provet jag utsatte mikrofonerna för var just en rockkonsert. Ljudnivån vid mikrofonerna mättes med en kalibrerad SPL-mätare till omkring 115dB (A) max / 130dB(C) peak, och med -20dB dämpningen inkopplad var detta ljudtryck en enkel match för kombinationen OKM II K och A3. Eftersom specifikationerna anger max peaknivå med inkopplad dämp-

TEST/LJUD SOUNDMAN OKM

	OKM I	OKM II K	OKM II R	PRISER ex moms
Frekvensomfång:	30Hz – 20kHz	20Hz – 20kHz	20Hz – 20kHz	OKM I 880:-
Kanalbalans:	typ. <1,5dB	typ. <1,0dB	typ. <1,0dB	OKM I + A3 1600:-
S/N vid 1Pa:	ca 58dB	ca 61dB	ca 41dB	OKM II K 1560:-
Drivspänning:	1,5 – 10VDC	1,5 – 10VDC	1,5 – 10VDC	OKM II K Studio 2680:-
Strömförbrukning:	0,5mA	0,25mA	0,25mA	OKM II K + A3 2280:-
				OKM II K + A3 Studio 3400:-
				OKM II R + A3 3080:-
				OKM II R + A3 Studio 4040:-
				Enbart A3 960:-
Genom A3 in i 47kohm linjeingång:				
Känslighet (3dB):	150mV/Pa	300mV/Pa	30mV/Pa	
Känslighet (-20dB):	15mV/Pa	30mV/Pa	3mV/Pa	
Max SPL (max):	10Pa (114dB)	5Pa (108dB)	50Pa (128dB)	
SPL (-20dB) clip limit:	70Pa (131dB)	35Pa (125dB)	350Pa (145dB)	

ning till 125dB SPL för K-utförandet så väntade jag mig problem, men inget i inspelningen tydde på överstyrda mikrofoner eller mikrofonförstärkare. Jag erkänner dock villigt att rockmusik möjligen inte är bästa testmaterialet för just den bedömningen.

Däremot blev jag snabbt varse ett större problem. Mikrofonernas skumgummimuffar fungerar förvisso till en liten del som dämpande öronproppar, men utesluter samtidigt helt och hållet användningen av mer ändamålsenliga öronproppar. Trots att ljudnivån vid teststillfället förvisso var hög, så var den på inget vis extrem för att vara en rockkonsert. Jag saknade i varje fall mina gjutna öronproppar, och detta kan vara ett stort problem för den som tänker sig att spela in mer... volymstarkt material.

Närvaro- och rumskänslan var hur som helst mer än godkänd, och vid lyssning i bra hörlurar ger inspelningen en bra beskrivning av musiktrycket vid inspelningstillfället. En aspekt som en intet ont anande lyssnare dock blir brutalt uppmärksam på, är vikten av att inspelningshuvudet hålls stilla.

Vid ett annat tillfälle använde jag OKM II K för en inspelning av helt annat slag, nämligen naturatmosfär. Under omväxlande stillastående och promenerande spelade jag in naturljud en solig och kall vintersöndag vid hallandskusten, det var en komplett komposition av stegljud, vågbrus, rassel av torra löv, fågelkvitter etc.

På plussidan noteras en mycket naturtrogen inspelning med avseende på rymd- och 3D-känsla, samt ett överraskande lågt brus. Inte fullt lika glädjande var det att konstatera vad jag misstänkte redan vid rockkonserten, nämligen en längtan efter av den allra högsta diskanten. Något fattas

allra längst upp i registret, det går nästan inte att sätta fingret på det men en känsla av roll-off finns i huvudet när jag jämför mot inspelningar gjorda vid samma tillfälle med andra mikrofoner.

Vind är något som OKM inte trivs speciellt bra tillsammans med. Mikrofonerna är mycket okänsliga för ljud från kabeln eller från hår som stryker mot skumgummit, men passerande luft är mer kritiskt. Det räcker faktiskt att promenera i rask takt för att vindljud skall omöjliggöra inspelningen. Här kan den innovativa användaren säkert hitta mer effektiva lösningar än de befintliga skumgummina.

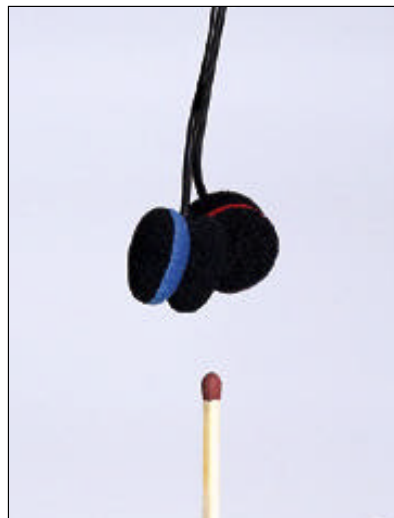
Utöver att röra huvudet för fort relativt den omgivande luften, får användaren givetvis inte heller hosta, nysa eller flåsa. Självklarheter som kan vara nog så retfulla att stupa på. Samt, vilket visade sig vid några tillfällen, omvärldens misstroende reaktion på oskicket att synbarligen konstant behålla freestylehörlurarna i öronen.

OKM är ett mycket kompakt och lättanvänt koncept för stereoinspelning med [konst]huvudteknik. Ljudkvaliteten får klart godkänt om än inte med spets, och priset är – i vart fall utan A3 – absolut överkomligt i förhållande till vad köparen får för pengarna. Totalt sett är OKM-mikrofonerna alltså en trevlig bekantskap.

Användningsområdena är förmodligen många – utöver det mest uppenbara (jag säger det rätt ut: bootleginspelning) kan jag själv tänka mig att OKM kan vara användbara exempelvis för att spela in subjektiva ljudmiljöer och dialog- eller effektsituationer för film/videoproduktion, som effekt eller helt enkelt mikrofonuppträdning för hemvideofotografen, eller för min egen del som reportagemikrofon vid intervjuer. Även om det senare kanske till

en del begränsas av det ovan nämnda lurar-i-öronen-syndromet.

Användningsområdet är alltså fritt för fantasin och uppfinningsrikedomen att utforska, undertecknad kan blott konstatera att konceptet fungerar väl. ■

A3 modul

Inimpedans:	1 kohm
Utimpedans:	47 kohm
Frekvensomfång:	20Hz – 50kHz (+0 / -3dB)
Brus (A-vägt) @ 47kohm:	max 30mV
Max utnivå:	1,5V eff.
Max utnivå (-20dB):	1,0V eff.
Batteri:	6V (4LR44)

Svensk distributör: Cederberg Information & Media, Mölnlycke

☎ 031-3385130

☎ 031-3385130

🌐 g.cederberg@telia.com